КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Силабус навчальної дисципліни

Медійно-інформаційна грамотність вчителя природничих дисциплін

1. Загальна інформація			
Спеціальність	А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)		
Спеціалізація	Природничі науки		
Освітня програма	Середня освіта (Природничі науки)		
Рівень вищої освіти	*магістр*		
Мова навчання	українська		
Форма здобуття освіти	денна/заочна		
Статус навчальної дисципліни	*вибіркова*		
Курс (рік навчання)	1		
Семестр	денна — 2; заочна — 2		
Обсяг навчальної дисципліни	*денна — 3 кред. ECTS, 90 годин; заочна — 3 кред. ECTS, 90 годин*		
Розподіл за видами занять та годинами навчання	**види**	денна форма	заочна форма
	лекції	14	4
	практичні заняття / семінарські заняття	16	6
	лабораторні заняття		
	самостійна робота	60	80

Форма підсумкового контролю	*залік*
Кафедра	Кафедра хімії середовища та хімічної освіти
Викладач (-і)	Мідак Лілія Ярославівна
Контактний телефон викладача	0663486128
E-mail викладача	liliia.midak@cnu.edu.ua
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	щопонеділка 17.00-18.00

2. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є: Формування у здобувачів освіти здатності критично сприймати, аналізувати, перевіряти й відповідально використовувати інформацію та медіаконтент; розпізнавати дезінформацію, маніпуляції й псевдонаукові твердження; оцінювати достовірність наукової інформації в медіа; відповідально створювати та поширювати власний медіаконтент, зокрема з використанням технологій штучного інтелекту; дотримуватися принципів цифрової етики, авторського права та безпечної онлайн-комунікації; інтегрувати медійно-інформаційну грамотність у навчання природничих дисциплін та формувати відповідні компетентності учнів.

3. Тематика навчальної дисципліни

Тема 1. Сучасний медіа- та інформаційний простір. Медійно-інформаційна грамотність учителя.
Поняття медіа та медіатексту. Традиційні й цифрові медіа. Особливості сучасного інформаційного середовища. Соціальні мережі та алгоритмічне формування інформаційного простору. Інформаційні бульбашки. Медіаспоживання. Медійно-інформаційна грамотність та її значення у професійній діяльності вчителя.

Тема 2. Інформація, факти, судження та маніпуляції. Критичне мислення в медіапросторі.
Факт, судження, припущення та інтерпретація. Джерела інформації та критерії їх надійності. Маніпулятивні прийоми в медіа. Емоційний вплив, клікбейт, вибіркове представлення інформації. Критичне мислення та алгоритми критичного аналізу медіаповідомлень.

Тема 3. Дезінформація, фейки та фактчекінг.
Поняття дезінформації, місінформації та фейку. Типи й механізми поширення неправдивої інформації. Пропаганда та інформаційний вплив. Принципи фактчекінгу. Пошук першоджерела. Перевірка автора, дати, контексту, цитат, фото та відео. Інструменти перевірки інформації.

Тема 4. Наукова інформація в медіа: достовірність, докази та псевдонаука. Особливості наукової інформації та її представлення в медіа. Наукове джерело і медійне повідомлення про результати дослідження. Докази, експертність і науковий консенсус. Кореляція та причинно-наслідковий зв'язок. Маніпуляції статистикою, графіками та результатами досліджень. Ознаки псевдонаукових тверджень. Перевірка природничо-наукової інформації.
Тема 5. Учитель у цифровому середовищі: соціальні мережі, цифрова репутація, онлайн-етика та безпечна комунікація. Професійна присутність учителя в соціальних мережах. Цифровий слід і цифрова репутація. Межі приватного й професійного. Онлайн-етика та відповідальна комунікація. Авторське право і коректне використання медіаконтенту. Кібербулінг та інші ризики онлайн-взаємодії в освітньому середовищі.
Тема 6. Штучний інтелект і синтетичний медіаконтент: можливості, ризики та відповідальне використання. Генеративний ШІ як інструмент створення інформації та медіаконтенту. Текстовий, візуальний, аудіо- та відеоконтент, створений ШІ. Галюцинації та упередження ШІ. Deepfake та синтетичні медіа. Перевірка AI-згенерованої інформації. Авторство, академічна доброчесність і прозорість використання ШІ. Можливості відповідального використання ШІ в роботі вчителя.
Тема 7. Медійно-інформаційна грамотність у навчанні природничих дисциплін. Інтеграція медіаграмотності в навчання фізики, хімії, біології та інтегрованих природничих курсів. Аналіз медіатекстів природничого змісту. Робота з фейками, псевдонауковими твердженнями, рекламою, візуалізаціями та повідомленнями про наукові дослідження. Створення учнями медіапродуктів природничого змісту. Проєктування навчальних завдань із медіаграмотності.

4. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf). Кожен вид роботи оцінюється за 100-бальною шкалою. Отриманий бал в електронному журналі автоматично перераховується у підсумкову оцінку з урахуванням ваги цього виду роботи (множиться на відповідний ваговий коефіцієнт).

Вага оцінювання форм поточного контролю	*лекції*	
	практичні / семінарські	50
	лабораторні	
	індивідуальне завдання	20
	колоквіум	
	самостійна робота	30
Вага оцінювання форм підсумкового контролю	*залік*	

5. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія зі здобувачами ґрунтуються на принципах академічної доброчесності відповідно до чинних нормативних документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника:

- Кодекс академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2026/08/kodeks-akademichnoi-dobrochesnostii-karpatskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-vasylia-stefanyka.pdf)
- Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2024/02/34-04-kodeksu-chesti-prykarpatskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-vasylia-stefanyka.pdf)
- Положення про систему забезпечення академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf)
- Положення про порядок розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності, застосування заходів реагування та оскарження Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf)
- Процедура забезпечення дотримання академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universytet.pdf)
- Положення про політику відповідального використання технологій штучного інтелекту (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2025/09/25-022025-polozhennia-pro-polityku-vidpovidalnoho-vykorystannia-tekhnolohij-shi.pdf)

Відвідування занять. Організація освітнього процесу здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf).
Неформальна освіта. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, здійснюється відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf).
6. Рекомендована література
Основна література
Каліберда М.С. Медіаграмотність на заняттях з біології. Методичний посібник для вчителя / М.С. Каліберда, Р.В. Шаламов — Київ : АУП, ЦВП, 2020. — 60 с., іл.
Григорович О. Медіаграмотність на заняттях з хімії. Навчальне видання / За редакцією Волошенюк О., Іванов В. — Київ : АУП, ЦВП, 2020. — 53 с., іл.
Медійно-інформаційна грамотність вчителя природничих дисциплін: матеріали до хрестоматії з дисципліни. – Івано-Франківськ: ПНУ, 2023. – 6 назв. Кафедра хімії середовища та хімічної освіти. - hr4284
Grizzle A., Wilson C., Tuazon R. et al. Media and Information Literate Citizens: Think Critically, Click Wisely! Second Edition of the UNESCO Model Media and Information Literacy Curriculum for Educators and Learners. Paris : UNESCO, 2021.- 59 p.
Richardson J., Milovidov E. Digital Citizenship Education Handbook. Strasbourg : Council of Europe, 2022. -20 p.
Miao F., Cukurova M. AI Competency Framework for Teachers. Paris : UNESCO, 2024.
Miao F., Shiohira K., Lao N. AI Competency Framework for Students. Paris : UNESCO, 2024.
Додаткова література
Антонченко М. Дефініція поняття «Інфомедійна грамотність педагога» // Інфомедійна грамотність – невід'ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти : збірник статей / Редкол. : В. Ф. Іванов (голов. ред.) [та ін.]. – Київ : Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси, 2021. – С.12-21.
Філіп Ю., Борбель Л. Розвиток та формування медіакомпетентності учнів із метою самоактуалізації особистості в умовах глобального медіа простору // Інфомедійна грамотність – невід'ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти : збірник статей / Редкол. : В. Ф. Іванов (голов. ред.) [та ін.]. – Київ : Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси, 2021. – С.22-27.
Додаткові електронні ресурси
https://www.aup.com.ua/tag/mpu-internyuz/

https://ms.detector.media/
https://www.unesco.org/en/media-information-literacy
https://www.unesco.org/en/digital-education/artificial-intelligence

Детальна інформація щодо навчальної дисципліни висвітлена у робоча програма навчальної дисципліни https://cqa.cnu.edu.ua/serednia-osvita-pryrodnychi-nauky-2/

Викладач **Мідак Лілія Ярославівна**